

JURYRAPPORT

De VNK x PAN Scriptieprijs

30 november 2024

Met gepaste trots presenteren de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici en PAN Amsterdam de genomineerden en de winnaar van de VNK x PAN Scriptieprijs 2024. Deze scriptieprijs is door VNK en PAN in het leven geroepen om het wetenschappelijk onderzoek naar de kunst van het verzamelen en het vakgebied van de kunsthandel onder de aandacht brengen en te stimuleren.

Jonge kunsthistorici die een masterscriptie schreven over één of meerdere aspecten van het kunst verzamelen en/of de kunsthandel werden uitgenodigd om hun scriptie in te sturen. Uit de inzendingen heeft de jury een shortlist samengesteld van drie genomineerden en van deze shortlist is één kandidaat tot winnaar uitgeroepen.

De jury bestond in 2024 uit Mark Grol (algemeen directeur van PAN Amsterdam), Caroline Rhodius (PAN Educatiefonds), Rachel Esner (docent Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en directeur Onderzoekschool Kunstgeschiedenis), Suzie Hermán (lid van het VNK bestuur met de portefeuille 'kunsthistorisch onderzoek' en promovendus aan Princeton University) en Robert-Jan de Jonge (antiquariaathouder en specialist antieke kaarten en 19e tot en met 21e- eeuwse prenten en tekeningen).

Bij de beoordeling van de scripties is onder andere gekeken of de scriptie leidt tot relevante en vernieuwende inzichten binnen het kunsthistorische veld op het gebied van (de geschiedenis van) de kunstmarkt, het verzamelen en/of het samenstellen van kunstcollecties. Daarnaast is gekeken naar het wetenschappelijk niveau van de scriptie (bijvoorbeeld kritische houding, argumentatie, opbouw en originele benadering van het onderwerp).

De genomineerden

Voor de derde editie van deze scriptieprijs zonden net afgestudeerde kunsthistorici wederom scripties in met zeer gevarieerde onderwerpen.

Opvallend waren dit jaar twee duidelijke thema's onder de inzendingen: allereerst bleken vrouwen in de kunst ook dit jaar weer een hot topic; daarnaast had de problematiek rondom roofkunst de nodige aandacht in de scripties.

Daarnaast las de jury onder andere scripties over de signatuur van Vincent van Gogh, het koloniale verleden en de de-koloniale toekomst van het Stedelijk Museum en de Wunderkammer van keizer Rudolf II. Om maar aan te geven hoe divers het vakgebied van de kunsthistoricus is.

Uit alle inzendingen koos de jury uiteindelijk drie genomineerden. De genomineerden voor de VNK x PAN Scriptieprijs 2024 zijn:

Fenna Albrecht

Master Kunst- & Cultuurwetenschappen, Universiteit van Amsterdam

Scriptie: *'What Feminism Could Not Accomplish, Capitalism Would. A Study on Artist Lynne Mapp Drexler and Her Recent Posthumous Recognition'*

Deze scriptie onderzoekt de onverwachte postume erkenning van de Amerikaanse kunstenaar Lynne Mapp Drexler (1928-1999). Hoewel ze deel uitmaakte van de Abstract Expressionistische beweging in New York (1940-1960), kreeg haar werk pas recent aanzienlijke waardering. Dit onderzoek analyseert waarom Drexler tijdens haar leven weinig erkenning kreeg en wat leidde tot haar postume succes.

Belangrijke oorzaken zijn de mannelijke dominantie in de kunstwereld, haar rol als "vrouw van" een andere kunstenaar, en haar late toetreding tot de beweging. Haar unieke stijl week af van de populaire Abstract Expressionistische norm. Pas na haar dood zorgden feministische studies, een sterke nalatenschapsstrategie, en stijgende vraag naar vrouwelijke kunstenaars voor een waardestijging van haar werk op de kunstmarkt.

De scriptie is bijzonder actueel en richt zich op vrouwelijke kunstenaars in de huidige tijdgeest en de waardestijging van hun werk, wat het zeer relevant maakt. Het werk is goed geschreven, met een heldere structuur en sterke argumentatie, ondersteund door zowel primaire bronnen als bestaande literatuur. De persoonlijke betrokkenheid van de auteur en het inzicht in de kunstwereld springen eruit.

Het onderwerp is vernieuwend, herschrijft de geschiedenis en sluit perfect aan bij de criteria van de markt. Ondanks beperkte aandacht voor de stijl van de werken, is dit een voortreffelijke scriptie die ver boven het niveau van een casestudy uitstijgt.

Jitske Lamain

Kunstgeschiedenis: moderne en hedendaagse kunst – Universiteit van Utrecht

Scriptie: *Een deskundige kunstliefhebber: de Rotterdamse kunstverzamelaar G.P. van Stolk (1867-1963) en haar sociale netwerk*

Georgette Petronella van Stolk (1867-1963) was een Rotterdamse kunstverzamelaar uit een vooraanstaande, kunstminnende familie. Dankzij haar afkomst en erfenis bouwde ze een diverse collectie op van oude en toegepaste kunst, en werken van eigentijdse Nederlandse kunstenaars.

Dit onderzoek richt zich op de rol van haar sociale netwerk (1903-1927) in de totstandkoming van haar verzameling, met een analyse van 138 brieven uit haar archief.

Belangrijke contacten waren kunstpedagoog Bremmer en kunstcriticus Plasschaert.

Daarnaast was Van Stolk sterk betrokken bij de Rotterdamsche Kunstkring. De studie toont

hoe haar netwerk, achtergrond en bestuursfuncties haar verzameling vormden. Van Stolk combineerde advies van experts met eigen keuzes, en haar collectie weerspiegelt zowel haar sociale positie als haar actieve betrokkenheid bij de kunstwereld.

De scriptie is prettig leesbaar en biedt een goed geschreven en toegankelijke geschiedenis over een vrouwelijke verzamelaar, een bijzonder relevant en inspirerend onderwerp. De vernieuwende onderzoeksmethode toont academische volwassenheid en biedt een frisse aanpak binnen dit veld. Hoewel de focus smal blijft, zorgt dit juist voor een helder en gericht betoog dat uitnodigt tot verdere verdieping.

De resultaten vormen een waardevolle basis voor toekomstige studies en brengen nieuwe perspectieven aan het licht. Met verhelderende grafieken en een goed onderbouwde methodologie sluit de scriptie uitstekend aan bij de criteria van de prijs. Een relevante en belangrijke bijdrage voor Rotterdam en daarbuiten.

Noor van Rooijen

MA Curating Art and Cultures (Universiteit van Amsterdam & Vrije Universiteit)

Thesis: From refusal to recognition: The bequest of Rosa Schapire's collection and the re-evaluation of German expressionism

Deze scriptie onderzoekt de veranderende ontvangst van de nalatenschap van Rosa Schapire (1874-1954): een collectie Duitse expressionistische kunst. De vergelijking van reacties op haar schenkingen vóór (1938-1954) en na haar overlijden (1954-1963) laten dit haarscherp zien. Tijdens Schapire's leven werd haar collectie, die was beïnvloed door anti-Duitse sentimenten en kritiek op progressieve esthetiek, slechts deels geaccepteerd.

Na 1954 hadden haar executeurs Nikolaus Pevsner en Gustav Delbanco meer succes, mede door een veranderde perceptie van Duitse expressionistische kunst. Na de oorlog werd deze stijl gezien als verzet tegen het nazisme en een symbool van individualiteit en democratie. Schapire's status als Joodse vluchteling werd na haar dood effectief ingezet. Dit onderzoek toont hoe politieke en ideologische contexten de canonisering en acceptatie van kunst beïnvloeden.

De scriptie biedt een bijzonder interessante en actuele insteek over waardering en de kunstmarkt, waarbij kunst en geschiedenis op inspirerende wijze samenkomen. Het onderwerp is interessant en internationaal gericht, met waardevolle inzichten over hoe tijd en plaats invloed hebben op de kunstwereld.

De scriptie is uitstekend opgebouwd, helder geschreven en sluit goed aan bij de criteria. Het onderzoekt hoe politieke invloeden en museale verwervingen door de tijd heen veranderen, wat zeer leerzaam is voor musea bij toekomstige aankopen. Met een sterke focus op ontwikkeling en verandering is dit een zeer goede en relevante scriptie die indruk maakt.

WINNAAR

Uit deze drie voortreffelijke kandidaten kon de jury natuurlijk slechts één winnaar kiezen. De drie genomineerden voldeden op diverse fronten aan de eisen van de scriptieprijs.

De winnaar van de VNK x PAN Scriptieprijs 2024 is:

Fenna Albrecht.

De jury kiest deze scriptie als winnaar vanwege de vernieuwende en actuele aanpak van het onderwerp vrouwelijke kunstenaars in de huidige tijdgeest en de onthullende blik op de kunstwereld en marktrelevantie van werk van vrouwelijke kunstenaars.

Het werk is uitstekend geschreven, met een sterke structuur, kritische academische houding en relevante inzichten. Het sluit perfect aan bij de criteria van de scriptieprijs en getuigt van grote kwaliteit.